

CHỈ SỐ CÔNG KHAI NGÂN SÁCH
OBI 2019
KẾT QUẢ CỦA VIỆT NAM

Hà Nội, tháng 7/2020

MỤC LỤC

Chỉ số xếp hạng công khai ngân sách 2019 (OBI 2019)	3
Về khảo sát công khai ngân sách (OBS)	3
Mức độ minh bạch ngân sách (OBI)	4
Những thay đổi tích cực trong xếp hạng công khai ngân sách trong khảo sát OBS 2019.....	9
Khuyến nghị.....	9
Sự tham gia của công chúng	10
Khuyến nghị	12
Giám sát ngân sách	13
Khuyến nghị	13
Thực tiễn mới về tổ chức tài chính độc lập.....	14
Biết thêm về Khảo sát công khai ngân sách (OBS)	14

BẢNG

Bảng 1. Mức độ đầy đủ của các tài liệu ngân sách được công khai năm 2019	7
--	---

HÌNH

Hình 1. Minh bạch ngân sách của Việt Nam so với các quốc gia trong khu vực	5
Hình 2. Thay đổi về mức độ công khai ngân sách của Việt Nam năm 2010-2019	6
Hình 3. Công khai tài liệu ngân sách tại Việt Nam năm 2010-2019.....	6
Hình 4. Sự tham gia của công chúng ở Việt Nam so với các quốc gia trong khu vực...	11
Hình 5. Cơ hội tham gia của công chúng trong quy trình ngân sách	11
Hình 6: Xếp hạng về trụ cột giám sát.....	13

CHỈ SỐ XẾP HẠNG CÔNG KHAI NGÂN SÁCH 2019 (OBI 2019)

Về khảo sát công khai ngân sách (OBS)

Các quyết định về ngân sách của Chính phủ bao gồm các loại thuế, các dịch vụ công được cung ứng... phản ánh mức độ bình đẳng xã hội và phúc lợi đối với người dân, qua đó những nhóm người dân chịu thiệt thòi nhất có cơ hội được hưởng một cuộc sống tốt hơn. Để thực hiện được điều này, Chính phủ các quốc gia cần cung cấp thông tin và tạo điều kiện cho công chúng tham gia vào các quyết định quan trọng ảnh hưởng đến cuộc sống của họ.

Khảo sát công khai ngân sách (OBS) là khảo sát duy nhất trên thế giới đánh giá độc lập dựa trên bằng chứng, sử dụng các tiêu chí quốc tế về khả năng tiếp cận thông tin ngân sách nhà nước của công chúng; cơ hội chính thức cho công chúng tham gia vào quy trình ngân sách; và vai trò của các cơ quan giám sát ngân sách như cơ quan lập pháp và cơ quan kiểm toán trong quy trình ngân sách. Khảo sát OBS được xây dựng trên các tiêu chí quốc tế của Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế (IMF), Tổ chức Phát triển và Hợp tác Kinh tế (OECD), Tổ chức Kiểm toán Quốc tế (INTOSAI) và các tiêu chuẩn về sự tham gia của tổ chức Sáng kiến toàn cầu về Minh bạch tài khoá (GIFT).

Khảo sát OBS 2019 gồm 145 câu hỏi có tính điểm phân tích về ba trụ cột của trách nhiệm giải trình ngân sách: (i) Mức độ minh bạch; (ii) Sự tham gia của công chúng; (iii) Sự giám sát của cơ quan lập pháp và cơ quan kiểm toán.

Khảo sát OBS 2019 là khảo sát lần thứ 7, có 117 quốc gia tham gia thực hiện khảo sát, tăng 2 quốc gia so với OBI 2017.

Trụ cột minh bạch ngân sách của khảo sát OBS đo lường khả năng tiếp cận thông tin về quản lý và sử dụng nguồn lực công của Chính phủ. Trụ cột này có 109 câu hỏi khảo sát đánh giá tính **sẵn có**, **kịp thời** và **đầy đủ** của 8 tài liệu ngân sách. Các câu hỏi khảo sát có trọng số tương đương nhau và tính điểm xếp hạng chỉ số công khai ngân sách (OBI) của các quốc gia theo thang điểm từ 0 đến 100. Trong xếp hạng OBI 2019, điểm xếp hạng về công khai ngân sách từ 61 trở lên thể hiện một quốc gia công khai đầy đủ thông tin về quản lý và sử dụng nguồn lực công, tạo điều kiện để công chúng tham gia thảo luận về ngân sách.

Mức độ minh bạch ngân sách (OBI)

Việt Nam đang ở đâu trong xếp hạng về Công khai ngân sách OBI 2019?

Mức độ minh bạch

38/100

Sự tham gia của công chúng

11/100

Giám sát ngân sách

74/100

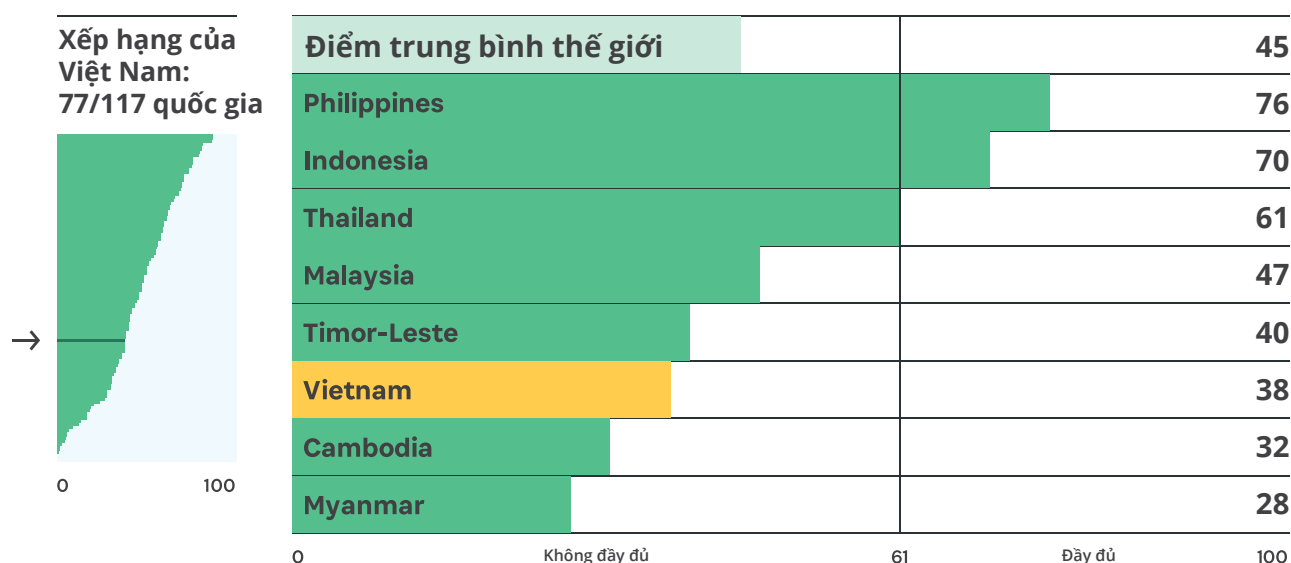
Kết quả của khảo sát OBS 2019 cho thấy, điểm xếp hạng OBI trung bình của 117 quốc gia tham gia khảo sát là 45/100 (tăng 2 điểm so với OBS 2017). Điều này cho thấy vẫn còn nhiều quốc gia trên thế giới chưa công khai các tài liệu ngân sách chủ yếu hoặc chưa công khai đầy đủ các thông tin trong các tài liệu đã công khai. Trong số 117 quốc gia tham gia khảo sát, có 31 quốc gia công khai **đầy đủ** thông tin (với số điểm từ 61 điểm trở lên), 36 quốc gia công khai **hạn chế** (từ 41-60 điểm), 30 quốc gia công khai **tối thiểu** (từ 21- 40 điểm) và có 20 quốc gia **ít hoặc không công khai** (từ 0 – 20 điểm).

Điểm xếp hạng về công khai ngân sách OBI 2019 của Việt Nam đạt mức **38/100** điểm, **tăng 23 điểm so với OBI 2017**, xếp hạng thứ 77 trên 117 quốc gia tham gia khảo sát OBS 2019, tăng 14 bậc so với OBI 2017.

Việt Nam đạt 38/100 điểm xếp hạng trong kỳ OBI 2019, trong khi điểm xếp hạng trung bình thế giới là 45. Việt Nam là quốc gia có mức độ cải thiện mức độ công khai ngân sách một cách tích cực.

So với các quốc gia trong khu vực Đông Nam Á, điểm xếp hạng OBI 2019 của Việt Nam đã vượt qua Campuchia và Myanmar (Hình 1).

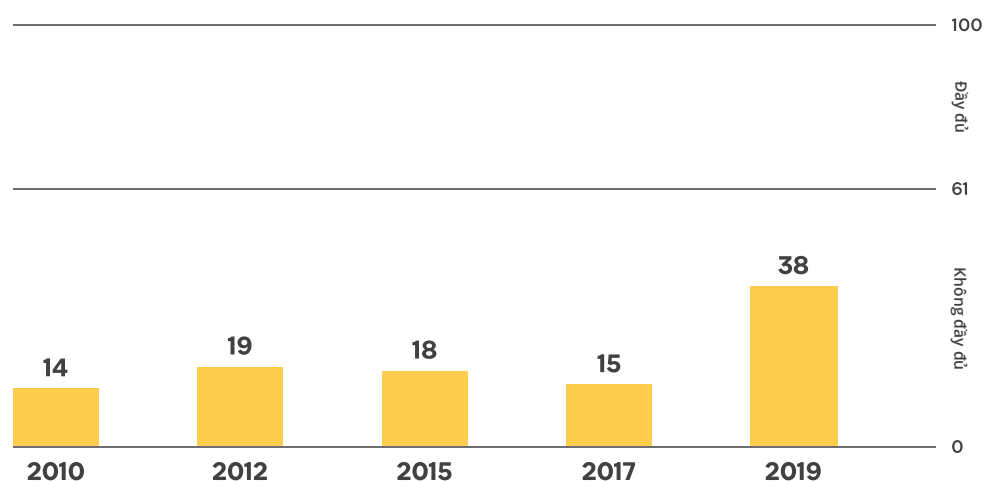
Hình 1. Minh bạch ngân sách của Việt Nam so với các quốc gia trong khu vực

Kể từ khi tham gia khảo sát OBS năm 2010, sau 5 kỳ khảo sát, chỉ số công khai ngân sách (OBI) của Việt Nam có xu hướng tăng và giảm nhẹ qua các kỳ đánh giá 2010-2017, và tăng nhanh trong khảo sát OBS 2019 (Hình 2). Kết quả này cho thấy Chính phủ và Bộ Tài chính Việt Nam đã nỗ lực thực hiện các cam kết công khai thông tin về quản lý và sử dụng nguồn lực công để người dân có thể tham gia thảo luận về ngân sách với những cải cách về pháp luật và thể chế quản trị ngân sách theo hướng minh bạch hơn.

Từ năm ngân sách 2017, Dự thảo dự toán ngân sách, Dự toán ngân sách được quyết định, Báo cáo tình hình thực hiện dự toán trong năm và Báo cáo quyết toán ngân sách được công khai theo Luật Ngân sách nhà nước 2015. Bộ Tài chính đã có hướng dẫn chi tiết việc công khai ngân sách từ Trung ương tới địa phương, cũng như chế độ báo cáo và kiểm tra, giám sát tình hình thực hiện công khai ngân sách. Bộ Tài chính Việt Nam đã nỗ lực trong việc công khai minh bạch ngân sách theo chuẩn mực quốc tế. Đặc biệt, Bộ Tài chính đã chủ động xây dựng và công khai Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân (còn gọi là Báo cáo ngân sách công dân) từ năm ngân sách 2015.

Hình 2. Thay đổi về mức độ công khai ngân sách của Việt Nam năm 2010-2019

Hình 3. Công khai tài liệu ngân sách tại Việt Nam năm 2010-2019

- Công khai
- Công khai muộn, Không công khai online hoặc lưu hành nội bộ
- ⊘ Không công khai

Tài liệu	2010	2012	2015	2017	2019
1. Định hướng xây dựng ngân sách	●	●	●	●	●
2. Dự thảo dự toán ngân sách	●	●	●	●	●
3. Dự toán ngân sách	●	●	●	●	●
4. Ngân sách công dân	⊘	⊘	●	●	●
5. Báo cáo quý	●	●	●	●	●
6. Báo cáo giữa kỳ (6 tháng)	⊘	⊘	⊘	⊘	⊘
7. Báo cáo cuối năm	●	●	●	●	●
8. Báo cáo kiểm toán	●	●	●	●	●

Theo kết quả khảo sát OBS 2019, Việt Nam đã công khai 7 trên 8 tài liệu ngân sách chủ chốt cần được công khai, trong đó có Báo cáo ngân sách công dân (Hình 3).

Báo cáo ngân sách công dân được thực hiện từ kỳ khảo sát 2015 và liên tục được duy trì. Trong kỳ khảo sát OBS 2019, Báo cáo ngân sách công dân được xây dựng cho hai loại tài liệu ngân sách là Dự thảo dự toán ngân sách nhà nước trình Quốc hội và Dự toán ngân sách nhà nước đã được Quốc hội quyết định.

Bộ Tài chính Việt Nam đã công khai Báo cáo tình hình thực hiện dự toán ngân sách nhà nước 6 tháng. Tuy nhiên, nội dung của báo cáo chưa đáp ứng các yêu cầu theo thông lệ tốt của quốc tế, do vậy chưa được coi là báo cáo ngân sách giữa kỳ.

Bảng 1. Mức độ đầy đủ của các tài liệu ngân sách được công khai năm 2019

- 61-100 / 100
- 41-60 / 100
- 1-40 / 100

Tài liệu ngân sách	Mục đích và nội dung tài liệu	Năm tài chính được đánh giá	Điểm xếp hạng về mức độ đầy đủ của nội dung
Định hướng xây dựng ngân sách	Công khai định hướng và tiêu chí cho các chính sách tài khóa trước khi xây dựng Dự thảo dự toán ngân sách; bao gồm các dự báo kinh tế, ước thu, ước chi và nợ.	2019	33
Dự thảo dự toán ngân sách trình Quốc hội	Dự toán được Chính phủ trình Quốc hội phê chuẩn, bao gồm chi tiết các nguồn thu, phân bổ cho các Bộ, đề xuất những thay đổi chính sách và thông tin quan trọng khác để hiểu tình hình tài khóa quốc gia.	2019	28
Dự toán ngân sách	Ngân sách đã được phê chuẩn bởi Quốc hội.	2019	72
Báo cáo Ngân sách công dân	Là tài liệu thể hiện một cách đơn giản và ít thuật ngữ kỹ thuật của Dự thảo dự toán ngân sách hoặc Dự toán ngân sách nhằm truyền đạt tới công chúng các thông tin quan trọng về ngân sách nhà nước.	2018	75
Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách (hàng quý/ tháng)	Bao gồm thông tin về các khoản thu thực tế, chi tiêu thực tế và nợ phát sinh trong từng kỳ; có thể được ban hành hàng quý hoặc hàng tháng.	2017-2018	67
Báo cáo ngân sách giữa kỳ (6 tháng)	Cập nhật toàn diện về việc thực hiện ngân sách tính đến giữa năm tài chính; bao gồm đánh giá lại các giả định về kinh tế và cập nhật tình hình dự báo dựa trên kết quả thực hiện ngân sách.	2018	Không công khai

Tài liệu ngân sách	Mục đích và nội dung tài liệu	Năm tài chính được đánh giá	Điểm xếp hạng về mức độ đầy đủ của nội dung
Báo cáo ngân sách hàng năm (cuối kỳ)	Mô tả kết quả thực hiện dự toán ngân sách của Chính phủ vào cuối năm tài chính và đánh giá về mức độ hoàn thành các mục tiêu chính sách về ngân sách.	2017	43
Báo cáo kiểm toán	Là báo cáo do cơ quan kiểm toán nhà nước ban hành. Báo cáo kiểm tra tính chính xác và đầy đủ của các báo cáo quyết toán ngân sách cuối năm của Chính phủ.	2016	62

Theo Bảng 1, trong số 7 tài liệu ngân sách được công khai của Việt Nam, nội dung của **Định hướng xây dựng ngân sách và Dự thảo dự toán ngân sách trình Quốc hội** được công khai chưa đầy đủ với số điểm lần lượt là 33 và 28 điểm.

Những thay đổi tích cực trong xếp hạng công khai ngân sách trong khảo sát OBS 2019

- Công khai Dự thảo dự toán ngân sách trình Quốc hội trên cổng thông tin điện tử của Bộ Tài chính
- Công khai kịp thời Báo cáo Kiểm toán trên cổng thông tin điện tử của Kiểm toán Nhà nước và Ngân sách công dân trên cổng thông tin điện tử của Bộ Tài chính
- Nội dung thông tin được cung cấp trong các báo cáo quý đầy đủ hơn

Khuyến nghị

Việt Nam nên ưu tiên thực hiện các hành động sau đây để cải thiện công khai minh bạch ngân sách:

- Cần xây dựng và công bố kịp thời Báo cáo ngân sách giữa kỳ (6 tháng) theo thông lệ và tiêu chuẩn quốc tế của OBS, bao gồm dự báo kết quả cho cả năm tài chính về các khoản thu, chi và nợ
- Dự thảo dự toán ngân sách trình Quốc hội cần bổ sung thêm các thông tin chi tiết như kết quả thực hiện thu, chi ngân sách năm trước (ít nhất hai năm trước năm ngân sách hiện tại), dự báo kinh tế vĩ mô hoàn chỉnh và thông tin về những rủi ro tài chính như quỹ ngoài ngân sách, nợ tiềm tàng, tài sản tài chính và phi tài chính của Chính phủ
- Trong báo cáo ngân sách cuối năm cần bao gồm thông tin về tình hình thực hiện ngân sách và Báo cáo tài chính của chính phủ như một phần của báo cáo hoặc là một tài liệu tách riêng
- Cải thiện tính đầy đủ và toàn diện của tài liệu Định hướng xây dựng ngân sách bằng cách bổ sung thông tin về khoản vay và nợ dự kiến cho năm sau

Sự tham gia của công chúng

Chỉ minh bạch thôi là chưa đủ để cải thiện quản trị nhà nước. Sự tham gia của người dân vào quy trình ngân sách là yếu tố then chốt nhằm đạt được hiệu quả tích cực từ việc minh bạch và công khai ngân sách.

Để đo lường sự tham gia của công chúng, khảo sát OBS đánh giá cơ chế và cơ hội chính thức mà Chính phủ tạo ra để công chúng tham gia vào quy trình ngân sách. Khảo sát xem xét các hoạt động mà Chính phủ Trung ương, cơ quan lập pháp (Quốc hội) và cơ quan kiểm toán tối cao (kiểm toán nhà nước) thông qua 18 chỉ số có trọng số tương đương, áp dụng các [nguyên tắc về sự tham gia của công chúng trong các chính sách tài khóa](#) của tổ chức Sáng kiến toàn cầu về minh bạch tài khóa và đánh giá từng quốc gia theo thang điểm từ 0 đến 100.

Kết quả của OBS 2019 cho thấy, công chúng còn **ít** tham gia vào quy trình ngân sách. Điểm trung bình về sự tham gia của 117 quốc gia là 14 trên 100 (tăng 2 điểm so với 2017). Có 113 trong số 117 quốc gia tham gia OBS 2019 **ít** hoặc **không tạo cơ hội** cho sự tham gia của công chúng (với điểm xếp hạng về sự tham gia từ 40 trở xuống).

Trong kỳ OBS 2019, Việt Nam đạt **11** điểm về sự tham gia, tăng 4 điểm so với khảo sát OBS 2017.

So với các quốc gia trong khu vực Đông Nam Á, điểm xếp hạng về sự tham gia trong khảo sát OBS 2019 của Việt Nam cao hơn Campuchia, Đông Timor và Myanmar (Hình 4).

Khuyến nghị

Để tăng cường hơn nữa sự tham gia trong quy trình ngân sách, Bộ Tài chính Việt Nam cần ưu tiên các hành động sau:

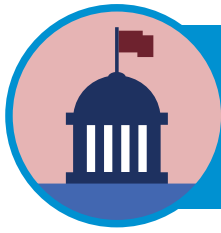
- Thí điểm các cơ chế để công chúng tham gia vào quy trình lập ngân sách và giám sát thực hiện ngân sách
- Tích cực chủ động gắn kết và tham vấn các cộng đồng yếu thế một cách trực tiếp hoặc thông qua các tổ chức xã hội đại diện cho họ

Quốc hội Việt Nam đã xây dựng quy trình, thủ tục phê chuẩn ngân sách hàng năm và tổ chức các phiên điều trần công khai thảo luận về Báo cáo kiểm toán, nhưng cũng cần ưu tiên các hành động sau:

- Cho phép cá nhân hoặc tổ chức xã hội tham gia ý kiến và góp ý trong các phiên điều trần về Dự thảo dự toán ngân sách trước khi phê duyệt ngân sách
- Cho phép cá nhân hoặc tổ chức xã hội tham gia ý kiến và góp ý trong các phiên điều trần về Báo cáo kiểm toán

Kiểm toán Nhà nước Việt Nam nên ưu tiên các hành động sau đây để cải thiện sự tham gia của công chúng trong quy trình ngân sách:

- Xây dựng các cơ chế chính thức để công chúng tham gia xây dựng chương trình kiểm toán và đóng góp ý kiến cho các cuộc kiểm toán có liên quan

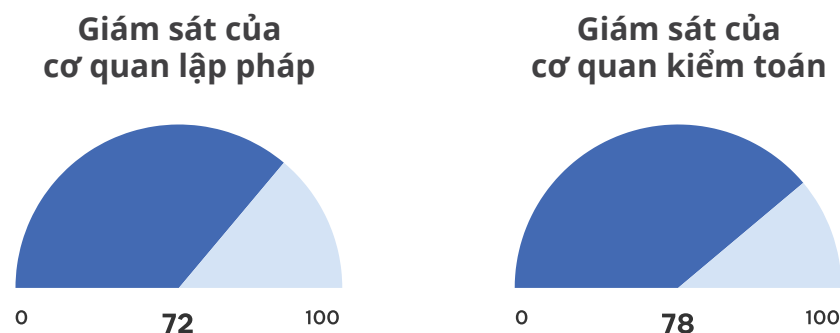

Giám sát ngân sách

Khảo sát OBS cũng xem xét vai trò của cơ quan lập pháp và Kiểm toán Nhà nước trong quy trình ngân sách và năng lực giám sát ngân sách của các cơ quan này. Mỗi quốc gia được chấm điểm theo thang điểm từ 0 đến 100 dựa trên 18 chỉ số có trọng số tương đương. Ngoài ra, khảo sát còn thu thập thêm thông tin về các tổ chức tài chính độc lập.

Việt Nam là 1 trong số 30 nước có xếp hạng **đầy đủ** về vai trò giám sát của Quốc hội và Kiểm toán nhà nước trong giám sát ngân sách nhà nước, với điểm xếp hạng chung là 74/100 điểm, tăng 2 điểm so với OBS 2017. Trong đó điểm về vai trò giám sát của Quốc hội đạt 72/100 điểm và của Kiểm toán Nhà nước đạt 78/100 điểm (Hình 6).

Hình 6: Xếp hạng về trụ cột giám sát

Yếu: 0 - 40; Hạn chế: 41 - 60; Đầy đủ: 61 - 100

Khuyến nghị

Giám sát của Quốc hội Việt Nam được đánh giá là đầy đủ trong quá trình lập và thực hiện ngân sách. Để tiếp tục cải thiện vai trò giám sát, các hành động sau cần được ưu tiên:

- Cần có một ủy ban độc lập của cơ quan lập pháp kiểm tra việc thực hiện ngân sách trong năm và công khai các báo cáo ngân sách trên cổng thông tin điện tử

- Cần có một ủy ban độc lập của cơ quan lập pháp để thẩm định Báo cáo kiểm toán và công khai các phát hiện chính trên cổng thông tin điện tử

Để tăng tính độc lập và nâng cao chất lượng kiểm toán của Kiểm toán Nhà nước Việt Nam, các hành động sau được khuyến nghị:

- Đảm bảo quy trình kiểm toán được xem xét bởi một cơ quan độc lập

Thực tiễn mới về tổ chức tài chính độc lập

Việt Nam chưa có tổ chức tài chính độc lập về tài chính công và ngân sách (IFI). Các tổ chức IFI ngày càng được công nhận là nguồn cung cấp thông tin độc lập và có giá trị cho cơ quan hành pháp và / hoặc cơ quan lập pháp trong quy trình ngân sách.

* Tiêu chí đánh giá về tổ chức tài chính độc lập hiện chưa được tính điểm trong Khảo sát OBS.

Biết thêm về Khảo sát công khai ngân sách (OBS)

Tổ chức Đối tác Ngân sách Quốc tế (IBP) phối hợp với các tổ chức xã hội trên khắp thế giới trong phân tích, theo dõi và vận động thay đổi quy trình ngân sách của Chính phủ, hướng tới xây dựng các hệ thống ngân sách minh bạch, có sự tham gia và có tính giải trình tốt hơn với công chúng.

Tại Việt Nam, IBP phối hợp với Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) thực hiện đánh giá xếp hạng OBI 2012, OBI 2015, OBI 2017, OBI 2019.

Thông tin tham khảo:

Truy cập website <https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey> để biết thêm thông tin về phương pháp khảo sát, báo cáo toàn cầu năm 2019, báo cáo của các quốc gia tham gia khảo sát và dữ liệu khảo sát.

- **Phương pháp khảo sát, câu hỏi, hướng dẫn khảo sát:**
<https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/open-budget-survey-2019-0>
- **Báo cáo khảo sát Công khai Ngân sách 2019:**
https://www.internationalbudget.org/sites/default/files/2020-04/2019_Report_EN.pdf
- **Dữ liệu khảo sát OBS2019:**
<https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/data-explorer>
- **Báo cáo OBS 2019 của 117 quốc gia tham gia khảo sát OBS 2019**
<https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/country-results>
- **Báo cáo chi tiết về chỉ số công khai ngân sách của Việt nam từ 2006 đến 2019:**
<https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/country-results/2019/vietnam>
- **Xem toàn bộ báo cáo khảo sát theo từng kỳ từ năm 2006 đến 2015 và các báo cáo của 102 quốc gia:** www.openbudgetsurvey.org

[Để biết thêm thông tin chi tiết về Khảo sát Công khai ngân sách tại Việt Nam, vui lòng liên hệ:](#)

Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI)

Địa chỉ: Tầng 16, số 169 Nguyễn Ngọc Vũ, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

Điện thoại: (+84 24) 3538 0100

Fax: (+84 24) 3537 7479

Email: info@cdivietnam.org

Website: www.cdivietnam.org | www.ngansachvietnam.net

